

DAGENS NYHETER.

EKONOMI

En utskrift från Dagens Nyheter, 2025-01-08 16:30
Artikels ursprungsadress: <https://www.dn.se/ekonomi/it-miljardar-raddade-doende-bygd-storstadsbor-vallfardade-till-jamtland/>

It-miljardär räddade döende bygd – storstadsbor vallfärdade till Jämtland

Uppdaterad 10:01 Publicerad 05:10

Familjen Obitz från Stockholm är en av runt 50 familjer som lämnat staden för byn Kaxås i Jämtland. Foto: Anette Nantell

KAXÅS. 50 familjer gick mot strömmen och flyttade till en by i Jämtland. En av dem var familjen Obitz från Stockholm.

– Många av våra vänner kunde inte ens i sin vildaste fantasi tro att det här skulle hända, de var i chock, berättar Erik Obitz.

Men allt började med en it-miljardärs vilja att rädda en döende bygd.

Jenny Kejerhag

Text

Anette Nantell

Foto

2024-01-08 08.36 Texten har tillfogats en rättelse.

För tre år sedan, en november natt hemma i Stockholm, satt Charlotta Obitz och ammade sitt och maken Eriks yngsta barn. Under tiden scrollade hon slött sina sociala medier när en annons om projekt Kaxås dök upp. Annonser visade ett koncept, där grannar kunde umgås med varandra i den nybyggda bagarstugan, spela paddel tillsammans eller åka skidor i elljusspåret.

– Det var inte bara ett nybyggt hus på en tomt någonstans. Det kändes verkligen som att här hade någon tänkt till, säger Charlotta Obitz.

Karin Obitz, 5 år, kollar om det kommit någon post till familjen. Foto: Anette Nantell

Paret Obitz hade redan tänkt tanken om en flytt. Lägenheten i norra Djurgårdsstaden kunde bli rätt stökig med fyra barn. En dag när makarna städade barnens rum, visade Charlotta annonsen för Erik. Efter att ha läst på om projektet och kollat på en karta bestämde de att Charlotta skulle åka upp till byn.

En vacker vårvinterdag i mars 2022 körde Charlotta Obitz in i Kaxås för första gången. När hon parkerade bilen högst upp på en backe med utsikt över byn, gnistrade det snötäckt landskapet nedanför i den starka vårvintersolen.

– När jag klev ut var det som att jag för första gången på flera månader andades frisk luft. Jag kände hur allt bara släppte, berättar hon.

"Har man stövlar på sig får man gå i vattnet", säger Karin, på väg hem efter skolans slut. Foto: Anette Nantell

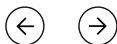
Kaxås hade det paret Obitz letat efter. Där fanns en matbutik, skola och förskola på gångavstånd. Dessutom var det en vacker plats. Tidigare hade Charlotta och Erik bott i storstäder som London och Paris men nu skulle de bosätta sig på landsbygden i Jämtland.

– Många av våra vänner kunde inte ens i sin vildaste fantasi tro att det här skulle hända, de var i chock, berättar Erik Obitz.

Sedan 1960-talet har byn Kaxås tappat nära hälften av invånarna. 2019 fanns endast 100 personer kvar, om trenden fortsatt ytterligare 30 år var risken att alla hus skulle stå tomma. Samma år, 2019, var byskolan i farozonen, vilket fick it-miljardären Dan Olofsson att fundera. Han är grundare av it-bolaget Sigma som hjälper bolag med digitala lösningar och han har även startat Star for life, ett välgörenhetsprojekt.

Moa Olenäs, boende i byn, är ute och går med hundarna Freja och Oden. Foto: Anette Nantell

Dessutom har han rötterna i Kaxås, även om han är uppvuxen i Malmö och bor där än i dag. Men varje sommar under uppväxten tillbringade han i en stuga i Kaxås som hans föräldrar hade byggt på 1950-talet.

– Sommarstugan var familjens paradiset därför är det inte så roligt att se bygden avfolkas och dö. Jag ville se om det gick att vända trenden, säger han.

För honom hade problemet ett enkelt svar, om byn ska överleva måste skolan finnas kvar. Han kontaktade kommunen och erbjöd sig att hjälpa att finansiera skolan. Men kommunen avböjde, den kunde inte ta emot sponsorpengar.

Lösningen blev i stället projekt Kaxås, ett bostadsprojekt för barnfamiljer. Dan Olofsson tog hjälp av kusinen Bert-Ola Bångman och hans fru Karin och startade ett fastighetsbolag. De köpte upp mark i byn och byggde både gemensamhetsanläggningar och bostäder.

”Lägger man ner skolan tar det inte lång tid innan matbutiken läggs ner och sedan bensinmacken, till slut dör byn” säger Dan Olofsson, it-miljardären från Kaxås.

Foto: Anders Hansson

– Vi ville att en vanlig familj, en undersköterska och en polis, skulle kunna köpa ett hus och få ekonomin att gå ihop. Vi sålde husen till fast pris, säger Dan Olofsson.

Han är kritisk till att kommuner generellt är för reaktiva i stället för proaktiva när det kommer till att minska utflyttning och öka inflyttningen. Han hade önskat att kommunerna såg barnfamiljer som en långsiktig investering.

– Blir befolkningen äldre bygger kommunerna äldreboenden men det genererar ju inga skatteintäkter, säger Dan Olofsson.

I somras invigdes projekt Kaxås. På fem år hade byn vuxit från 100 invånare till 260, varav ett 60-tal barn. Majoriteten av de nyinflyttade kommer från landets storstadsregioner eller från länder som Italien och Frankrike.

Bert-Ola Bångman, projektledare för projekt Kaxås och kusin till Dan Olofsson, framför de nybyggda husen i Kaxås. Foto: Anette Nantell

På köksgolvet hemma hos familjen Obitz bygger Daniel, Alexander, Sofia och Karin med lego. Alla har de bidragit till byns kraftiga befolkningsökning och att skolan fått vara kvar. Att de vågade ta steget och lämna släkt och vänner i Stockholm, var delvis vetskapen om att de inte var ensamma om att sakna en koppling till orten.

– Det ökade våra chanser att enkelt skapa ett socialt sammanhang, jämfört med att flytta till en ort där alla redan känner varandra. Både vi och barnen har hittat vänner här, säger Erik Obitz.

När Charlotta och Erik blev föräldrar lockade inte längre stadens nöjen. I Kaxås kan nära och kära komma på besök över en helg. Det ger ett mer kvalitativt umgänge än att träffa vänner över en middag när barnen lagts, menar Erik Obitz.

– Dessutom har vi chansen att träffa vänner under jobbresor till Stockholm. Jag träffar dem nästan mer nu än tidigare, säger Charlotta Obitz.

Familjen Obitz har bott knappt två år i Kaxås. För dem har flytten inneburit en enklare vardag långt bort från stadens stressiga liv. Foto: Anette Nantell

Det familjen Obitz gjort ”hör inte till vanligheterna” menar Emma Lundholm, docent i kulturgeografi vid Umeå universitet. Hon har tidigare undersökt flyttmönster bland barnfamiljer som lämnat någon av storstadsregionerna.

Mellan åren 2016 till 2019 hittade hon strax under 6 000 familjer med barn under 12 år som flyttat från stad till landsbygd. Ungefär tre av fyra var antingen hemvändare eller kände personer på orten sedan tidigare. Andra flyttade till en plats där de tidigare tillbringat mycket tid, till exempel ett fritidshus. Endast 15 procent lämnade södra Sverige för något av de fyra nordligaste länen.

– Berättelsen om familjen som lämnade ekorrhjulet i staden för ett liv på landet är stark, men det är få som faktiskt gör det, säger Emma Lundholm.

– Att flytta till en plats helt utan koppling dit, är väldigt ovanligt. Det gör projektet i Kaxås unikt.

Så flyttade svenskarna år 2023

Siffror finns i en tabell längst ned i artikeln.

Källa: SCB. Grafik: Maria Westholm.

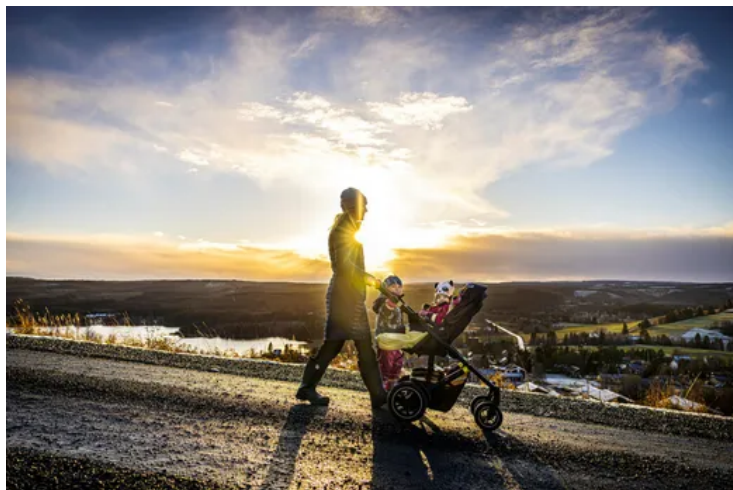
Ulrika Åkerlund, doktor i kulturgeografi på Karlstads universitet, har byggt vidare på Emma Lundholms studie och intervjuat 45 barnfamiljer som flyttat från städer. Hon ville se vilken livsstil de sökte på den nya platsen.

– Barnfamiljer vill fortfarande bo hyfsat urbant, säger hon.

– Man flyttar inte från en storstad för att sätta sina barn på skoltransport i sju mil. Allt det som gör livspusslet enklare måste finnas.

Barnfamiljerna hon pratat med tycker att det är för stressigt i storstan. Trafiken är för jobbig och för mycket tid av dagen går åt till att pendla. I stället söker barnfamiljerna en vardag där

närheten till skola, mataffär, arbete, natur, samhällsservice och fritidsaktiviteter, är väldigt viktig.

Veronika Wrabel är ute på promenad med döttrarna Edit och Elsie. De är ytterligare en familj som flyttat från södra Sverige till Kaxås på grund av projektet.

Foto: Anette Nantell

– Det har nog gjort att projekt Kaxås blivit intressant för familjerna som valt att flytta dit, säger Ulrika Åkerlund.

Vad kan andra kommuner lära sig av ett sånt här projekt?

– För att landsbygden ska leva, måste man bevara grundläggande service. Inte bara affärer utan även behålla byskolor, sjukhus och kollektivtrafik, säger hon.

Erik och Charlotta Obitz har båda kvar sina tidigare arbeten. I varsitt kontor, vägg i vägg på villans övervåning, arbetar han som it-arkitekt åt Svenska Kraftnät och hon som forskare på forskningsinstitutet Rise. För familjen Obitz har flytten till Kaxås ökat livskvaliteten i vardagen.

Gångavstånd till förskola, skola och mataffär stod på familjens lista över vad de önskade av att flytta till en ny plats. Foto: Anette Nantell

– Vi behöver inte vara oroliga på samma sätt som vi var i Stockholm över att släppa ut barnen för att leka, här kan de springa fritt mellan husen, säger Charlotta Obitz.

Hur är det att besöka Stockholm i dag?

– Varenda gång jag går ner i tunnelbanan i Stockholm förstår jag varför vi flyttade, säger Charlotta Obitz lite skämtsamt.

Saknar ni någonting från staden?

– Matkassarna! Tjänsterna som finns i en stad underlättar mycket, här behöver vi planera inköpen mer.

Rättelse: Tidigare stod en felaktig uppgift om att det var 32 barnfamiljer som flyttat till Kaxås, rätt siffra är 50.

Så flyttade svenskarna 2023, län för län

Topp tre län varifrån de inflyttade kom.

Stockholms län	▼
Uppsala län	▼
Södermanlands län	▼
Östergötlands län	▼
Jönköpings län	▼
Kronobergs län	▼
Kalmar län	▼
Gotlands län	▼
Blekinge län	▼
Skåne län	▼
Hallands län	▼
Västra Götalands län	▼
Värmlands län	▼
Örebro län	▼
Västmanlands län	▼
Dalarnas län	▼
Gävleborgs län	▼
Västernorrlands län	▼
Jämtlands län	▼
Västerbottens län	▼
Norrbottens län	▼

Källa: SCB.

Text och foto

Jenny Kejerhag
jenny.kejerhag@dn.se

Följ

Anette Nantell

Följ

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt